

Sygn. akt VU 372/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 grudnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie :

Przewodniczący SSO Marzena Głuchowska

Protokolant Barbara Wypych

po rozpoznaniu w dniu 16 grudnia 2014 r. w Kaliszu

odwołania E. W.

od decyzji Nr (...) Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P.

z dnia 23 grudnia 2013 r. znak (...) - (...)

w sprawie E. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P.

o ustalenie ubezpieczenia

Oddala odwołanie

UZASADNIENIE

Decyzją nr (...) z dnia 23.12.2013 r. znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. stwierdził, iż E. W. nie podlega od dnia 01.07.2013 r. ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu, z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę zawartej z firmą (...). z o.o w P. wobec stwierdzenia, iż umowa o pracę została zawarta w celu uzyskania uprawnień do korzystania ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych i służyła obejściu obowiązujących przepisów prawa.

Od powyższej decyzji odwołanie złożyła E. W. wnosząc o jej zmianę i ustalenie, iż podlega ubezpieczeniu pracowniczemu od 01.07.2013 r. do nadal

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Kaliszu wezwał do udziału w sprawie jako zainteresowaną firmę (...) Sp. z o.o. w P..

Sąd I instancji poczynił następujące ustalenia faktyczne.

E. W. liczy 30 lat. Ukończyła studia licencjackie w Wyższej Szkole (...) w Ł. Oddział (...) w O. na kierunku pedagogika-praca socjalna. Odwołująca od 01.12.2008 r. pozostaje w zatrudnieniu w pełnym wymiarze czasu pracy w Stowarzyszeniu (...) z wynagrodzeniem 2200 zł brutto. Odwołująca w latach 2012-2013 realizowała projekty dla Fundacji (...), w której władzach jest także A. C. - jakie to projekty, na jakich zasadach, za jakie kwoty odwołująca nie potrafiła podać. Dotyczą one wydatkowania pieniędzy unijnych.

(dowód: częściowo zeznania odwołującej E. W.)

(...)Spółka z o.o. w P. prowadzi działalność gospodarczą od dnia 01.07.2013 r. Wspólnikami spółki są A. C., J. K. i P. K.. Działalność polega na prowadzeniu lokalu gastronomicznego. Lokal o nazwie (...) działa od maja 2014 r. w K.. Prezesem Zarządu jest A. C.. Spółka, oprócz spornego, nie zatrudnia żadnych pracowników. Po uruchomieniu lokalu gastronomicznego zatrudnia kelnerów za wynagrodzeniem godzinowym – około 10 zł za godzinę oraz osobę nadzorującą pracę lokalu – managera lokalu za wynagrodzeniem 1000 zł. Dla zrealizowania otwarcia lokali (...) wspólnicy spółki osoby- w wieku 30-34 lata udzieliły spółce z prywatnych pieniędzy pożyczki 300000 zł. Pieniądze te pochodzą z innych przedsięwzięć. A. C. realizuje 11 przedsięwzięć gospodarczych, w tym (...) – poprzednio (...). Większość to spółki z ograniczoną odpowiedzialnością – w większości zajmujące się absorpcją pieniędzy unijnych. A. C. ubezpiecza się jako osoba wykonująca wolny zawód: radca prawny. Spółka Gastronomia (...) rok 2013 zamknęła stratą, podobnie okres do kwietnia 2014 r. Lokal (...) w maju osiągnął obroty rzędu 40000 zł.

Osoby prowadzące lokal przedstawiły protokół powykonawczy, umowę dotyczącą usług ochronnych z dnia 27.11.2013 r., umowę z dnia 30.09.2013 r. z (...) S.A. co do dostaw energii elektrycznej, umowę najmu lokalu użytkowego z dnia 11.04.2013 r., sprawozdanie finansowe za 2013 r.

Wspólnicy spółki wykazali za 2012 r.: P. K. przychód- 128342,06 zł – dochód – 86112,39 zł, J. K.- około 120000 zł.

(dowód: częściowo zeznania słuchanego za spółkę (...), częściowo zeznania świadków P. K. i J. K.)

W dniu 01.07.2013 r. E. W. i firma (...)działająca przez A. C. sporządziły umowę o pracę na czas nieokreślony od 01.07.2013 r. r. na stanowisko – pracownik ds. administracji w wymiarze 1/2 etatu za wynagrodzeniem 4276,41 zł miesięcznie brutto (odwołująca mówi o 6000 zł). Określono zakres obowiązków E. W. – zaproponowanie zarządowi wykonawcy robót budowlanych, negocjacje cenowe z wykonawcą, określenie zakresu koniecznych robót, decyzje w sprawie prac dodatkowych – czyszczenie elewacji, zaproponowanie zarządowi firmy projektowej, negocjacje z firmą wynagrodzenia, akceptacja projektów architektonicznych, akceptacja koncepcji lokalu, propozycje wystroju, umówienie prezesa zarządu w celu podpisania umowy z energetyką, propozycja taryfy energetycznej odpowiadającej zapotrzebowaniu, sprawdzenie cen w konkurencyjnych knajpach, zaproponowanie cen w lokalu. Sporządzone zostały listy obecności, listy płac, zaświadczenie o odbyciu szkolenia. E. W. przedstawiła zaświadczenie lekarskie o zdolności do pracy z dnia 01.07.2013 r. E. W. została zgłoszona do ubezpieczenia społecznego w terminie. Na jej konto przelewano kwoty pochodzące z (...). Ten sam podmiot wystawił druk skierowania na badanie w celu ustalenia zdolności do pracy.

E. W. nie potrafiła dodać żadnych konkretnych danych co do zakresu remontu lokalu i jego kosztów. Co do ustalenia wykonawcy remontu jest to osoba, która wykonywała remont w mieszkaniu E. W.. Osoba ta przy przypadkowym spotkaniu z E. W. uzyskała informacje, iż „będzie dla niego praca”. Po pewnym czasie E. W. umówiła R. G. z A. C.. Projektant wnętrza został ustalony na podstawie informacji z Internetu, podobnie taryfy energetyczne. Według twierdzeń odwołującej, wysokość jej wynagrodzenia wynika z tego, iż pomyślnie układała się jej wcześniejsza współpraca z A. C. przy projektach unijnych.

(dowód: listy płac, zaświadczenie lekarskie, częściowo zeznania odwołującej, częściowo zeznania świadka A. C.)

W związku z ciążą E. W. pozostawała pod opieką lekarza P. B. – Gabinet Prywatny w P.. Ciąża została stwierdzona w dniu 02.05.2013 r. Od dnia 22.08.2013 r. stwierdzano niezdolność odwołującej do pracy, a od dnia 24.09.2013 r. odwołująca zgłosiła roszczenie o zasiłek chorobowy.

Dziecko urodziło się w dniu (...)

(dowód: karta ciąży, częściowo zeznania odwołującej, historia przebiegu ciąży)

Sąd odmówił wiary zeznaniom odwołującej i słuchanego za (...) - A. C. w części dotyczącej tego, że strony łączył stosunek pracy. E. W. nie miała jakichkolwiek kwalifikacji do pracy, którą miała wykonywać. Nie miała także kwalifikacji do tego, aby do pracy tej w miarę szybko się przyuczyć. Nie wykazała się także wiedzą czy wiadomościami świadczącymi o tym iż przyuczenie do pracy uzyskała. Nie wykazała się także wiadomościami, które wskazywały iż pracę faktycznie wykonywała. Przedstawione kserokopie przykładowych menu z innych lokali są takim dowodem, który w każdej chwili, każdy mógł przedstawić. Nadto wątpliwe jest analizowanie cen produktów w lipcu, sierpniu 2013 r., gdy lokal uruchomiono w maju 2014, a nadto w pierwszym okresie, według świadka G., inne miało być przeznaczenie lokalu. (...) Gastronomia rozpoczynała działalność od daty, kiedy sporządzana była umowa o pracę z odwołującą. W okresie kiedy sporządzana była umowa o pracę, i jeszcze w dalszym okresie, wykazywała stratę, sam prezes spółki ubezpieczał się od najniższej podstawy wymiaru, nie wykazała takiego rozmiaru pracy, który uzasadniałby zatrudnienie pracownika. Kapitał zakładowy spółki ustalono na 9000 zł, a udziały wspólników na 3000 zł. Sam fakt sporządzenia umowy z osobą bez kwalifikacji na krótko przed porodem na czas nieokreślony, bez okresu próbnego, z wysokim wynagrodzeniem, w rejonie gdzie jest duże bezrobocie, szczególnie wśród młodych, wskazuje na to, iż głównym celem sporządzenia umowy nie było świadczenie pracy przez E. W. lecz uzyskanie prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Brak dowodów pracy, wskazuje na niewiarygodność twierdzeń odwołującej. Obowiązki określono dla odwołującej w ten sposób, iż określić należy jako jednorazowe - znalezienie wykonawcy remontu, projektanta projektu. Nie uzasadnia to przyjęcia, iż są to czynności wymagające umowy o pracę. Nadto zakres czynności odwołującej został tak szeroko opisany, natomiast faktycznie sprowadzał się do czynności marginalnych - porównanie menu w różnych lokalach. Odwołująca pracowała u innego pracodawcy w pełnym wymiarze czasu pracy za wynagrodzeniem czterokrotnie niższym niż ustalona dla niej w spornej umowie. Osoby, które miały zajmować się lokalem, gdy zaczął działać - manager lokalu zostały zatrudnione za wynagrodzeniem 1000 zł. Odwołująca nie wykazała się wiedzą co do prowadzonego remontu. Odwołująca, nawet co do ustalonego wynagrodzenia w spornym zatrudnieniu, twierdziła, iż miało ono wynosić 6000 zł przy 1/2 etatu - inaczej niż to wynika z treści umowy. Uzasadnienie wysokości wynagrodzenia tym, że w czasie wcześniejszej współpracy z A. C. na podstawie innych umów, w innym charakterze, współpraca układała się dobrze, ma się nijak do kryteriów ustalania wynagrodzenia - nakładu pracy, wymaganych kwalifikacji. Wykonawca R. G. przy realizacji remontu kontaktował się ze wspólnikami, głównie A. C. - nie prowadził jakichkolwiek uzgodnień w tym zakresie z odwołującą - nie kojarzył nawet odwołującej jako osoby zarządzającej realizacją remontu, czy wykonującej pracę na rzecz A. C.. Umowa co do dostaw energii elektrycznej, co do usług ochronnych, zawarta została w okresie, gdy odwołująca korzystała ze zwolnień lekarskich.

Zgodnie z art. 6 ust 1 pkt.1 i art. 13 pkt.1 ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1442.). obowiązkowym ubezpieczeniem emerytalnym, rentowym, chorobowym i wypadkowym - podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami w okresie od nawiązania stosunku pracy do dnia jego ustania.

Stosownie zaś do treści art. 1 ust 1 ustawy z dnia 25.06.1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2014 r. poz. 159.) osobom tym, w razie choroby lub macierzyństwa, przysługują świadczenia pieniężne na warunkach i w wysokości określonych ustawą.

W myśl art. 4 w ust 1 i 2 ustawy zasiłkowej ubezpieczony podlegający obowiązkowo ubezpieczeniu nabywa prawo do zasiłku chorobowego po upływie 30 dni nieprzerwanego ubezpieczenia chorobowego.

Zgodnie z treścią art. 83 kc w związku z art. 300 kp nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Złożenie oświadczenia woli dla pozorów oznacza, że osoba oświadczająca wolę nie chce, aby powstały skutki prawne, jakie zwykle prawo łączy ze składanym przez nią oświadczeniem. Inaczej mówiąc strony niejako udają, że dokonują jakiejś czynności prawnej np. zawierają umowę o pracę.

Okoliczność, iż strony sporządziły umowę o pracę, nie stoi na przeszkodzie uznaniu, iż działanie stron w sytuacji gdy wiadomo było, iż odwołująca w krótkim czasie będzie chciała korzystać ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego, jest sprzeczne z zasadami współzycia społecznego. Nie można wyrazić akceptacji dla nagannych i szkodliwych społecznie zachowań, stanowiących przejaw szerszego zjawiska wyłudzenia świadczeń z systemu ubezpieczeń społecznych,

polegającego na zawieraniu umów na korzystnych warunkach na krótki okres przed zajściem zdarzenia rodzącego uprawnienie do świadczeń z ubezpieczenia społecznego i to w wysokości ustalonej od wygórowanego wynagrodzenia za pracę.

ZUS ma prawo ocenić sporządzoną umowę o pracę i uznać ją za pozorną, sprzeczną z prawem czy zasadami współżycia społecznego co ma skutki dla ubezpieczonego w zakresie istnienia podstawy ubezpieczenia (por. Wyrok SN, sygn. akt III UK 200/04, opublikowany w Rzeczpospolitej 2005r., Nr 50, str. C-1). Podzielając ten pogląd dodać należy, iż rzeczą przedsiębiorcy jest zatrudnianie pracowników dla realizacji celów gospodarczych z tą działalnością związanych, lecz okoliczności te nie są obojętne dla organu rentowego, gdy ciężar utrzymania ubezpieczonego przerzucany jest na fundusze publiczne. Podobnie wypowiedział się Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25.01.2005 r. II UKN 141/04 (OSNC 2005 Nr.15 /235). O pozorności umowy decydują okoliczności jej zawarcia, cel jaki strony chciały osiągnąć i charakter wykonywanych czynności.

Okoliczność, iż strony sporządziły dokumenty związane zwykle z nawiązaniem stosunku pracy, nie znaczy jeszcze, iż do nawiązania stosunku pracy doszło.

Celem zawarcia umowy o pracę jest nawiązanie stosunku pracy, a więc świadczenie przez pracownika pracy przez określony, dłuższy okres, w zamian za wynagrodzenie.

Pośrednim celem zatrudnienia jest także uzyskanie stażu emerytalnego czy ochrony ubezpieczeniowej na wypadek zajścia ryzyka choroby, wypadku, urodzenia dziecka.

W niniejszej sprawie strony wyraźnie odwróciły powyższe cele.

„Zawarcie umowy o pracę dla pozorów (art. 83 k.c. w związku z art. 300 k.p.) lub w celu obejścia prawa (art. 58 k.c. w związku z art. 300 k.p.c.) nie może rodzić skutków prawnych i stanowić podstawy do uznania, że osoba, która zawarła taką umowę podlega ubezpieczeniu społecznemu pracowników.” (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 09.06.2004 r. sygn. akt III AUa 485/03 publ. OSA 2005/5/14).

Podkreślić przy tym trzeba, że zarówno przepisy prawa pracy, prawa ubezpieczeń społecznych, jak i przepisy ustrojowe pozwalają tak kształtować elementy stosunku pracy, jaka jest wola stron. Jednakże przestaje powyższa kwestia być tylko sprawą stron nawiązujących stosunek pracy, gdy po uregulowaniu jedno - dwumiesięcznych składek przerzuca się ciężar wypłaty świadczeń na fundusz dysponujący publicznymi pieniędzmi, którymi zarządza ZUS. Nadto podkreślić należy, iż ciężar nie stanowi w żaden sposób przeciwwskazań do zawierania stosunków pracy, wykonywania pracy i korzystania ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego, jednakże nie może być tak iż konstruuje się stosunek prawny pod istniejącą sytuacją, nie dla realizacji celu jakim ten stosunek ma służyć a dla osiągnięcia innych celów, a więc uzyskania świadczeń do których strony tego stosunku nie spełniały warunków.

Z tych względów uznać należy, iż w niniejszej sprawie doszło do zawarcia umowy o pracę dla pozorów i stąd przyjęć należy jej nieważność.

Stąd odwołanie jako bezzasadne podlegało oddaleniu w myśl art. 477¹⁴ § 1 kpc.